

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Тертишник В.М. Вид. 18-те, доповн. I перероб. Київ : Алерта, 2021. 1110 с.

6. Лист Верховного суду від 03 березня 2022 року № 2/0/2-22 «Щодо окремих питань здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану». URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/war/Inform_lyst_2022_03_03.pdf.

7. Удалова Л.Д., Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, Т.Г. Ільєва, Функція судового контролю у кримінальному процесі: [моногр.] / ISBN 978-611-01-0685-6 / Удалова Л.Д., Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, Т.Г. Ільєва. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 176 с.

Коваль Ольга Іванівна,

здобувач кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПРОХАННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ПРО НАДАННЯ ДОПОМОГИ: ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Як відомо, Україна являється активним учасником співробітництва з іноземними державами та міжнародними організаціями, мета якого полягає у захисті державами-учасницями основоположних прав, свобод та інтересів людини, протидії та боротьбі зі злочинністю, а також дотримання основних правових засад та умов здійснення міжнародного співробітництва у кримінальному процесі.

Питанню вивчення міжнародного співробітництва у кримінальному процесі присвятили свої праці Л.Удалова, Д.Письменний, В.Рожнова, А.Форостяний, О.Омельченко, А.Антонюк, А.Підгородинська та інші, досліджуючи які можна відзначити, що злагоджена та всебічна співпраця відбувається, зокрема, при чіткому та обґрунтованому формулюванні запиту, з урахуванням вимог як національного законодавства, так і умов конкретного міжнародного договору.

Так, Антонюк А.Б. слушно зазначає, що однією з умов успіху міжнародного співробітництва під час кримінального провадження є своєчасно надана з дотриманням правил та процедур правова допомога [1, ст. 62].

З доводами вченої щодо своєчасності надання правової допомоги важко не погодитись, а, враховуючи реалії сьогодення – збройну агресію проти України, вона може виступати не тільки інструментом у боротьбі зі злочинністю, але й сприяти утвердженню законності, правопорядку, верховенству права та дотриманню прав і свобод людини.

Водночас, міжнародна боротьба зі злочинністю має свій специфічний зміст, що включає узгодженні між державами заходи,

зокрема, щодо правової допомоги у сфері кримінального судочинства [2, ст. 115].

Тому, одним із важливих аспектів удосконалення кримінального процесуального законодавства, вважаю, стало прийняття 3 травня 2022 року закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо співробітництва з Міжнародним кримінальним судом», яким положення чинного Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) доповнено розділом IX² – «Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом» [3].

Співробітництво між Україною та Міжнародним кримінальним судом (далі – суд) здійснюється у порядку, визначеному КПК України та Римським статутом Міжнародного кримінального суду.

Одним із напрямків такої співпраці на стадії досудового розслідування, згідно п. 1 ч. 2 ст. 618 КПК України, є розгляд Офісом Генерального прокурора прохання Міжнародного кримінального суду та організація його виконання [4].

Так, ст. 621 КПК України передбачено, що прохання Міжнародного кримінального суду про надання допомоги, яке стосується проведення процесуальних дій, виконується в порядку і строки, передбачені ст. 558 КПК України, з урахуванням особливостей, визначених ст. 562 КПК України та Римським статутом Міжнародного кримінального суду [4], що дозволяє застосовувати до прохання суду загальний порядок щодо виконання запитів про міжнародну правову допомогу на території України.

З наведеного слідує, що прийняттю рішення Офісом Генерального прокурора, за результатами розгляду прохання про міжнародну правову допомогу від запитуючої сторони, передусе його розгляд на предмет обґрунтованості, тобто: а) відповідності вимогам, які повинен містити запит; б) наявності підстав для кримінального провадження відповідно до законодавства запитованої сторони; в) оцінює доцільність виконання доручення саме компетентним органом України [5, ст. 15].

При цьому, важлива роль належить саме обґрунтованості прохання, адже саме ця властивість включає сукупність обставини кримінального правопорушення, які підлягають доказуванню у конкретному кримінальному провадженні, тобто чітка, всебічна та логічна побудова запиту слугує вчасному та якісному його виконанню, повноті здійснення запитованих процесуальних дій та грамотній і послідовній фіксації відомостей за результатами їх проведення, тобто «результату, на досягнення якого вона спрямована» [1, ст. 70].

Варто зазначити, що норма ч.1 ст. 621 КПК України, щодо порядку виконання прохання, є відсилочною, тому необхідно пам'ятати про характер та специфіку злочинів, підсудних суду, а також про своєчасність та повноту збирання доказів, так як саме вони виступатимуть запорукою прийняття ним обґрунтованого,

вмотивованого та законного рішення щодо «найбільш тяжких злочинів, що викликають занепокоєння міжнародного співтовариства» [6].

Разом з цим, як відомо, запит про міжнародну правову допомогу виконується впродовж одного місяця з дня його надходження до безпосереднього виконавця [4].

Будь-яке зволікання із проведенням процесуальних дій або недотримання розумних строків їх виконання може призвести до втрати необхідних, а іноді і вирішальних, доказів, тому їх дотримання, своєчасне звернення до уповноваженого органу України про його продовженням слугуватимуть не лише досягненню мети прохання суду, але й виступатимуть однією з гарантій дотримання законності, правопорядку та верховенства права, а також спільного напрямку у боротьбі зі злочинністю.

Отже, доповнення Кримінального процесуального кодексу України розділом IX² «Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом» є прикладом розвитку злагодженої співпраці із постійно діючою міжнародною організацією в напрямку неухильного дотримання та захисту прав, свобод та інтересів людини, підтриманні міжнародного правопорядку, законності та верховенства права.

А врегулювання у нормах КПК України обсягу, умов та порядку співробітництва, зокрема на стадії досудового розслідування між уповноваженими органами та такою міжнародною організацією, вважаю, лише позитивно позначатиметься на ефективному розслідуванні злочинів, що становлять міжнародну загрозу як для мирного та безпечного життя людини, так і для недоторканості та незалежності держав.

При цьому, виконання прохання Міжнародного кримінального суду виступатиме дієвим способом збирання доказів міжнародної злочинної діяльності, спонукатиме національні органи до всебічного та вчасного виконання процесуальних дій, з урахуванням загальноприйнятих та визнаних іноземними державами стандартів здійснення кримінального судочинства.

Список використаних джерел

1. Антонюк А.Б. Процесуальні засади міжнародного співробітництва при розслідуванні кримінальних правопорушень: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Ірпінь, 2016. 220 с.

2. Підгородинська А.В. Міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні: поняття та процесуальні форми. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Юридичні науки. 2015. Випуск 4. Том 3. С. 114–118.

3. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо співробітництва з Міжнародним кримінальним судом: Закон від 03 травня 2022 р. № 2236-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2236-20#Text>.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

5. Міжнародна правова допомога у кримінальному провадженні: навч. посіб. / Л.Д. Удалова, Д.П. Письменний, О.Є. Омельченко, Д.О. Савицький, В.В. Рожнова, А.В. Форостяний]. К., 2015. 211 с.

6. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 р. № 995_588. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text.

Коломієць Катерина В'ячеславівна,
здобувач кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ «ПРЕДМЕТ ДОКАЗУВАННЯ» В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Важливе значення для швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження має предмет доказування, адже реалізація мети та завдань кримінального процесу залежить насамперед від доказування фактів та обставин, що його становлять.

Поняття «предмет доказування», належить до фундаментальних понять теорії доказів, його теоретичне та практичне значення постійно підкреслюється у кримінально-процесуальній літературі, однак визначення самого поняття «предмет доказування» є неоднозначними та потребує дослідження в умовах сучасної науки кримінального процесу. Також, треба зазначити, що чинний Кримінально-процесуальний кодекс України не містить визначення поняття «предмет доказування». Вважається, що предмет доказування становлять обставини передбачені ч. 2 ст. 91 КПК України, однак системний аналіз згаданих положень чинної редакції даної статті свідчить про те, що насправді предмет доказування є значно ширшим та може мати індивідуальний характер через його конкретизацію у кожному конкретному кримінальному провадженні. Всупереч тому, що юридична література містить різні підходи до визначення предмета доказування – низька оперативність та якість здійснення досудового розслідування через динамічні зміни кримінальних процесуальних правовідносин, обумовлює необхідність нових наукових досліджень з окресленої проблематики.

Разом з тим, предмет доказування у кримінальному провадженні досліджували В. П. Гмирко, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, Є. Г. Коваленко, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, М. А. Погорецький, В. О. Попелюшко, С. М. Стахівський, М. С. Строгович, В. М. Тертишник, Л. Д. Удалова, М. Є. Шумило та інші вчені-процесуалісти.